

8. Zweig D., Rosen S. How China Trained a New Generation Abroad. UN Public Administration Network. 22.05.2003. 7 p. URL: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/APCITY/UNPAN022360.pdf>

УДК 654.1

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-284-8-27>

Джолос О. В.

ORCID: 0000-0001-8069-1013

кандидат наук із соціальних комунікацій,

доцент кафедри телебачення і радіомовлення

Навчально-науковий інститут журналістики

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

ДЕРЖАВНЕ ІНОМОВЛЕННЯ УРАЇНИ МАЄ ВІДБУДУВАТИ КОМУНІКАЦІЮ З КИТАЄМ

Ключові слова: іномовлення, мультимедійна платформа, комунікація, національні інтереси.

2022-го року, в результаті збройної агресії Росії, Україна опинилася на вістрі світової інформаційної та світоглядної боротьби. Сучасні військові конфлікти окрім мілітарної мають потужну інформаційну складову. І на передовій інформаційної війни в міжнародному вимірі стоїть іномовлення.

З початку російського вторгнення в Україну китайські медіа неодноразово звинувачували в однобічності висвітлення війни, але причина цієї ситуації полягає в тому числі і в недостатній ефективності діяльності українського державного іномовлення, а саме відсутності контенту китайською мовою.

Дослідження, присвячені теорії та практиці іномовлення, природі і трансформації його функцій в умовах війни, актуальні і відповідають суспільній потребі в ефективності діяльності медіа. Адже виникнення перших іномовних інституцій, було зумовлено конфронтацією політичних режимів, напруженою військовою ситуацією, міжнародним економічним протистоянням. Розвиток іномовлення і його функцій завжди залежав від необхідності інформаційного впливу або пропаганди однієї країни на іншу та від ефективності цього впливу. Одним

з головних завдань іномовних компаній є інформування іноземних аудиторій про політичне, культурне та економічне життя власних країн, роз'яснення позицій з важливих внутрішніх і зовнішніх питань. Водночас невід'ємним обов'язком іномовлення є захист національних інтересів та підтримка позитивного іміджу держави у світі

Тож з метою захисту національних інтересів, мінімізації пропагандистської діяльності іноземних мовників, викриття дезінформації, а також задля подання правдивої інформації та формування позитивного іміджу України у світі, Верховна Рада ухвалила Закон України «Про систему іномовлення України» від 08.12.2015 р. № 856-VIII [1]. Відповідно до закону систему державного іномовлення України складають Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» та державне підприємство «Мультимедійна платформа іномовлення України», яке займається телемовленням.

1 жовтня 2015 року розпочав супутникове мовлення український державний телеканал іномовлення UATV – це цілодобовий телеканал іномовлення, який адресований широкій іноземній аудиторії. Станом на 2022 рік телеканал UATV було трансформовано в два телемовники: телеканал FREEDOM (старт проєкту 10 березня 2022 року)- супутниковий телеканал та присутній в соціальних мережах, що транслюється російською мовою на закордонну російськомовну аудиторію а також телеканал ДОМ (розпочав мовлення 1 березня 2020 р.) – супутниковий телеканал, присутній в соціальних мережах, що мовить українською на аудиторію тимчасово окупованих територій України. Також в структурі вітчизняного іномовлення працюють два комунікаційні канали на сервісі ютуб та соціальній мережі Facebook: UATV ENGLISH та UATV ARABIC – фактично це соціальні медіа для англомовної і арабомовної аудиторій світу.

Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ» – єдине державне інформгентство України новини якого виходять українською, російською, англійською, німецькою, іспанською, французькою, японською та польською мовами. Кореспонденти агентства працюють в 10 країнах світу: США, Канаді, Німеччині, Франції, Австрії, Бельгії, Нідерландах, Польщі, Латвії, Туреччині.

Як бачимо українське державне іномовлення не продукує ніякого контенту китайською мовою і не має кореспондентської присутності в Китаї. Відповідно ми маємо негативні наслідки такої ситуації в медіапросторі цієї країни.

Керівник секції Азійсько-Тихоокеанського регіону Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння Юрій Пойта під час брифінгу в Media Center Ukraine заявив, що позиції української держави практично немає в китайських медіа.

"Ми спостерігаємо досить тривалий час, яким чином українська влада намагається комунікувати з Китаєм. Українського голосу в китайських медіа фактично не існує", – розповів він. Експерт зазначив, що здебільшого Україна в китайських медіа розглядається виключно як зона впливу РФ, яка тимчасово опинилася під контролем США, і де "Росія лише захищає свої інтереси". Пойта нагадав, що між китайськими та російськими медіа підписані договори про співпрацю, і надалі процес стає лише інтенсивнішим [2].

Про брак державної інформаційної стратегії України в Китаї йшлося і у виступах експертів під час круглого столу Української платформи з сучасного Китаю «Як китайськомовні медіа висвітлюють війну в Україні», одним з організаторів якого виступив Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. Зокрема Євгенія Гобова зазначила, що відсутність людяності у китайських репортажах щодо України викликана...відсутністю достатнього розуміння України в Китаї. Китайські експерти по Україні не володіють українською мовою та розглядають Україну як частину колишнього СРСР, а не як самостійну країну, ігнорують ті соціальні та політичні зміни, що відбулися за останні десятиліття. Журналісти в свою чергу спираються на їх неточні та нерелевантні коментарі щодо поточної ситуації [3].

Олексій Коваль підкреслив, що китайські репортери часто не мають доступу до безпосередніх джерел інформації щодо війни в Україні зокрема через відсутність взаємодії з українського боку – китайським ЗМІ не довіряють, ставляться до них обережно, якщо не упереджено. Також присутні технічні перепони для роботи китайських журналістів, зокрема вони подекуди не можуть отримати візи щоби потрапити до країни. Через це для китайських ЗМІ в Україні зараз працюють іноземні журналісти-фрілансери, наприклад, з Європи. Олексій зазначив, що останнім часом з китайської сторони помітно намагання дотримуватися об'єктивної подачі матеріалу і прагнення до балансу позицій. Проте не варто очікувати від китайських ЗМІ якоїсь «проукраїнської» позиції. Загалом важливою проблемою є те, що китайський медіа маркет «насичений» російськими джерелами інформації, які поширюють пропаганду, завдяки величезним і багаторічним капіталовкладенням з боку росії. Крім того, відносини України з Китаєм були на низькому рівні до початку вторгнення, відповідно і робота китайських репортерів в Україні була обмеженою. На його думку, Україна і українське бачення в Китаї не репрезентоване і українці мають знаходити свої способи комунікації з Китаєм [3].

У висновках за результатами роботи круглого столу «Як китайськомовні медіа висвітлюють війну в Україні» були зазначено зокрема наступне: «Бракує державної інформаційної стратегії України в Китаї

(у висвітленні війни зокрема), відсутні представницькі офіси українських інформагенцій, на відміну від російських. Необхідно вжити термінових заходів щодо налагодження інформаційної політики в Піднебесній та тісного співробітництва з новою генерацією китайських експертів з України, які розглядатимуть Україну як частину Європейського простору поза зони впливу росії...» [3].

Це завдання стосується в першу чергу системи державного іномовлення України. Адже саме іномовлення має всебічно інформувати закордонні аудиторії про перебіг війни та її вплив на ситуацію в Україні, в контексті захисту і просування національних інтересів України у світовому інформаційному просторі.

Література:

1. Закон України «Про систему іномовлення України» від 08.12.2015 р. № 856-VIII. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/856-viii/>
2. Голосу України фактично не існує в Китаї й така позиція навряд чи зміниться найближчим часом – Пойта. <https://suspilne.media/268946-golosu-ukraini-fakticno-ne-isnuje-v-kitai-j-taka-pozicia-navrad-ci-zminitsa-najblizcim-casom-pojta/>
3. Як китайськомовні медіа висвітлюють війну в Україні – онлайн круглий стіл на Українській платформі з сучасного Китаю. <https://sinologist.com.ua/yak-kytayemovni-media-vysvitlyuyut-vijnu-v-ukrayini-onlajn-kruglyj-stil-na-ukrayinskij-platforni-z-suchasnogo-kytayu/>